VERSLAG

Vergadering
Raadscommissie (vergadering 1)
9 februari 2022 online via Zoom

Index verslag vergadering Raadscommissie (vergadering 1)
9 februari 2022

Raadscommissie (vergadering 1)

1.	Opening en vaststellen agenda	3
2.	Mededelingen voorzitter	3
3.	Mededelingen en toezeggingen van wethouders Wolthers, Heller en Walters (inclusief de mededelingen inzake Regionale aangelegenheden)	3
4.	Beeldvorming Programma data gedreven sturing	3
5.	Oordeelvorming Programma data gedreven sturing	7
6.	Beeldvorming Verordening onderwijshuisvesting	10
7.	Oordeelvorming Verordening onderwijshuisvesting	12
8.	Beeldvorming Technische Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Tomingroep	14
9.	Oordeelvorming Technische Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Tomingroep	14

RAADSCOMMISSIE 17 NOVEMBER 2021 (VERGADERING 1)

Aanwezig bij aanvang:
Voorzitter: mw. B. Verweij;
Griffier: P.M.H. van Ruitenbeek;
Fracties: Hart voor Hilversum: mw. R.W.C. Redmeijer; D66: M. den Boer; VVD: M.F. Vogel; GroenLinks: J. van Drogen; CDA: T.J. de Jong; ChristenUnie: mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; SP: G.C. Dunker; Leefbaar Hilversum:--;Hilversums Lokaal Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.
College: B. Heller en A.J. Wolthers, wethouders.

1. Opening en vaststellen agenda (0.0)
De **voorzitter:**
- opent de commissievergadering om 20.00 uur en heet allen welkom;

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen voorzitter (0.1)
Er zijn geen mededelingen.

3. Mededelingen en toezeggingen van wethouders Walters, Heller en Wolthers (inclusief de mededelingen inzake regionale aangelegenheden (0.2)
Wethouder **Heller**:
- deelt mee dat portefeuillehouders Milieu en Duurzaamheid het werkplan 2022 van het Energiedienstenbedrijf Gooi en Vechtstreek hebben vastgesteld;
- vermeldt daarbij dat bij de uitvoering twee jaar vertraging is opgelopen; verzocht is om de dit jaar te verkrijgen financiën in 2023 te mogen besteden; dit jaar is het laatste jaar dat het Energiedienstenbedrijf van gemeenten geld krijgt en daarna moet het zelfstandig zijn; dat verzoek is gehonoreerd; zelfstandigheid wordt daardoor een jaar later bereikt maar wel zonder meerkosten; de provincie moet formeel daartoe toestemming geven en hij schat in dat dat zal gebeuren.

4. Beeldvorming Programma data gedreven sturing
Woordvoerders:
*Fracties: Hart voor Hilversum: mw. R.W.C. Redmeijer;D66:--;VVD: M.F. Vogel**;** GroenLinks: J. van Drogen; CDA: T.J. de Jong; ChristenUnie: mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; SP: G.C. Dunker; Leefbaar Hilversum:--;Hilversums Lokaal Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels;*
College: mw. A.J. Wolthers, wethouder
Ambtelijke ondersteuning; mw. M. Visschedijk.

De **voorzitter**:
- deelt mee dat de commissie wordt gevraagd het college te adviseren over:
  - de uitgangspunten bij de uitvoering van het programma ‘Transitie naar datagedreven sturing’;
  - de benodigde structurele kosten voor de periode 2023-2025 te verwerken bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2022.

De **SP**:

- vraagt of het klopt dat de kosten van 2021 tot 2025 ongeveer gelijk blijven en of het gaat om afhankelijke of onafhankelijke financieringen; wethouder **Wolthers** antwoordt dat het gaat om de ramingen voor komende jaren; voor de jaren daarna gaat het wellicht om nog meer.

Democraten Hilversum:
- vraagt hoe de wethouder de verhouding tussen datagedreven werken/efficiency versus de menselijke maat ziet; wethouder **Wolthers** licht toe dat het stuk is ingegeven door het feit dat data een onmiskenbaar onderdeel zijn geworden van de samenleving en de manier van werken binnen de gemeente Hilversum; daar moet men iets mee in de bedrijfsvoering en de contacten in de samenleving; data staan ten dienste van wat mensen met elkaar willen en het helpt om rekening houdend met de menselijke maat doelen en structuren te realiseren; data zijn een hulpmiddel en geen doel op zich;
- informeert wat zij zich moet voorstellen bij robotisering bij Tozo; wethouder **Wolthers** antwoordt dat het gaat om een digitaal programma, waarmee heel veel aanvragen uit de Gooi en Vechtstreek afgehandeld konden worden;
    - **Hart voor Hilversum** wil weten of datagedreven sturing gaat leiden tot minder handjes in de gemeente; wethouder **Wolthers** zegt van niet, omdat er capaciteit nodig is om datagedreven werken vorm te geven; data die er al zijn kan men wel efficiënter gebruiken om beleid en uitvoering beter vorm te geven.

De **PvdA**:
- klinkt datagedreven sturing anders en meer dan data gebruiken als je stuurt en vraagt om dat verschil uit te leggen; wethouder **Wolthers** legt uit dat heel veel data beschikbaar zijn binnen de gemeente; daarvoor zijn er nog geen strategie, uitgangspunten en omgangswijze benoemd; met de voorliggende aanpak wil zij die wel voor elkaar krijgen; het gaat om het voeren van een strategie om daarmee om te gaan;
- informeert of de rol van data groter en anders wordt ten opzichte van te maken keuzen; wethouder **Wolthers** bevestigt dat de rol van data groter wordt; dashboards sociaal domein zijn bijvoorbeeld niet alleen voor de raad, maar ook voor de interne organisatie beschikbaar; data gebruikt men om beleidsdoelstellingen te toetsen om te kijken of je bij moet sturen.

De **VVD**:
- meent dat efficiency en betere sturing in de organisatie op een gegeven moment een positief effect in de organisatie moeten hebben; een betere data-analyse zou dus een efficiencyverbetering kunnen opleveren; wethouder **Wolthers** reageert dat daardoor beschikbare data beter zijn te ontsluiten, sturing beter vorm te geven is en men zich beter geëquipeerd in de netwerken van Hilversum kan begeven; in die zin is het efficiënter en effectiever wat je doet; data worden daartoe gerichter verzameld.

Het **CDA**:
- lijkt het in deze tijd een tegenstelling dat datagedreven sturing niet gericht is op financiële baten maar wel op maatschappelijke baten, terwijl ze samen kunnen gaan; gevraagd wordt waarom deze keuze wordt gemaakt; wethouder **Wolthers** licht toe dat de beschermde bomenapp en de data op de Snelliuslaan maatschappelijk van aard zijn; data worden dus op een andere en meer gerichte manier gebruikt, om de kwaliteit van inzet en acties te verhogen.

De **ChristenUnie**:
- vindt het aantal producten instabiel en vraagt of de inschatting wel terecht is dat kosten in de komende jaren wel stabiel zullen zijn, omdat die zullen stijgen als in nieuwe technieken wordt geïnvesteerd; wethouder **Wolthers** benadrukt dat kosten stabiel zullen zijn, omdat die met name ten gunste komen van de capaciteit, die aan de slag gaat met datagedreven werken; op basis daarvan volgen keuzes;
    - de **SP** ziet dat € 350.000,- is gerekend voor expertise en € 50.000,- voor communicatie en vraagt hoe inwoners goed worden meegenomen in communicatie en of dat ook in het vermelde bedrag zit; wethouder **Wolthers** heeft € 350.000,- voor capaciteit

ingeraamd en € 50.000,- voor communicatie, kennis, scholing, ondersteuning etc.; data worden gebruikt voor projecten en programma's voor inwoners, zoals de beschermde bomenapp, een middel om het gesprek over beschermde bomen aan te gaan.

Democraten Hilversum:
- vraagt wie beslist welke data verzameld en gekoppeld worden, welk aantal datapunten op dit punt pakweg wordt verzameld en of inzicht is te geven in de gebruikte algoritmen; wethouder **Wolthers** antwoordt dat de factoren politieke urgentie en maatschappelijke opgaven de selectie van data mede bepalen; mevrouw **Visschedijk** is open over te gebruiken algoritmen en de vorm daarvan; er wordt met open data gewerkt, tenzij anders bepaald; er kunnen uitgangspunten gemaakt worden op welke wijze met data wordt gewerkt; de Rekenkamer heeft al gereageerd op de mate van kwaliteit van de gebruikte data;
    - **GroenLinks** vraagt of de conclusie terecht is dat Hilversum een algoritmeregister krijgt, zoals dat al bekend is in Amsterdam; mevrouw **Visschedijk** antwoordt dat dat register er nog niet is, maar als daarmee wordt gewerkt zal de gemeente dat open en transparant neerzetten; of dat een algoritmeregister moet zijn moet nog bekeken worden.

De **ChristenUnie**:
- is benieuwd wat de relatie/verbanden zijn tussen de Hilversumse website en Hilversummers.nl en het in aanbouw zijnde digitale sociale platform; wethouder **Wolthers** legt uit dat dat alles maakt dat men data en data-uitwisseling heeft; op Open Hilversum staan bijvoorbeeld data zoals die in het programma bedoeld zijn.

GroenLinks:
- memoreert dat in amendement A 21-76 een uitwerking van het programma is opgenomen, met verbonden structurele kosten en opbrengsten en vraagt wat onder opbrengsten moet worden verstaan; wethouder **Wolthers** antwoordt dat de opbrengsten niet financieel zijn, maar wel maatschappelijk en organisatorisch;
    - het **CDA** is benieuwd naar doelen en opbrengsten en het smart definiëren daarvan en of maatschappelijke baten gekwantificeerd kunnen worden; het vooraf opstellen en smart definiëren van doelen kan helpen bij de evaluatie achteraf; wethouder **Wolthers** bevestigt die opmerkingen bij het doorlopen van een goede pdca-cyclus, die ten grondslag ligt aan het programma; daaraan zijn kpi's te verbinden over het bundelen en sturen van data en het aangaan van netwerken met data;
    - het **CDA** mist bij een fundament smart geformuleerde doelstellingen en opbrengsten daarvan en vraagt welke smart doelstellingen de wethouder kan geven; wethouder **Wolthers** vindt dat lastig omdat de orde van grootte van de toepassingen heel verschillend is; per toepassing is aan te geven wat men erin stopt en wat men ervan verwacht; verstandig is tevoren te betitelen wat smart doelstellingen en kpi's zijn; er zijn waarden in het stuk opgenomen die na te streven zijn met datagedreven werken; het is echter lastig die in het stuk smart te formuleren, omdat de orde van grootte van onderdelen ook verschillend is; die kunnen in het jaarprogramma betiteld worden en dat kan ook aan het college worden meegegeven;
    - **Democraten Hilversum** vraagt of datagedreven werken of niet-datagedreven werken meer data oplevert; als het niet-datagedreven werken is, word gevraagd wat is bedoeld met het argument dat datagedreven werken nodig is om de explosief groeiende data adequaat te verwerken; wethouder **Wolthers** wijst op steeds meer gebruik van data in de samenleving en de gemeente ervoor kan kiezen om daarvan wel of niet gebruik te maken; gemeenten lopen ontzettend achter bij de omgang met data en het adequaat daarvan inzetten in de bedrijfsvoering en netwerken; de wijze van omgang zit hem ook in de genoemde financiën;
    - de **PvdA** kan zich voorstellen per project nog niet te kunnen zeggen welke de smart doelstellingen zijn, maar vraagt over twee jaar een indicatie te kunnen geven of er

politieke onderwerpen zijn waarop consistent op basis van bepaalde data kan worden gestuurd; wethouder **Wolthers** gaat uit van vijf datatoepassingen per jaar;
- de **ChristenUnie** vraagt welke gemeentespecifieke data de gemeente Hilversum inzichtelijk moet maken die niet al openbaar beschikbaar zijn; wethouder **Wolthers** antwoordt dat in de E-visie uitgangspunten staan over data en het gebruik daarvan; mevrouw **Visschedijk** wil meer data over leefbaarheid en luchtkwaliteit openen en delen; er zijn geen lijsten over welke data meer publiekelijk zouden moeten worden gemaakt; wel wil zij met de stad samenwerken en vragen waarde behoeften liggen;
- **Democraten Hilversum** vraagt of het college ook fair-principes gebruikt; wethouder **Wolthers** weet dat niet en verzoekt deze vraag nog schriftelijk te stellen; de Wet open overheid vermeldt dat verplichte informatie ontsloten moet worden voor inwoners en bevat ook een kader.

Hart voor Hilversum:
- vraagt of alleen beleid zal worden gemaakt voor datagedreven informatie en of er ook nog menselijke input is; wethouder **Wolthers** werkt niet alleen op basis van data en wil niet het contact met elkaar verliezen; het gaat met name om het gebruiken van beschikbare data om werk zo goed mogelijk te doen.

De **VVD**:
- vraagt wat de raad bij collegevoorstellen gaat merken van datagedreven werken; wethouder **Wolthers** merkt daarvan soms wel wat en soms ook niet; het dashboard sociaal domein stelt de raad in staat zijn controlerende taak goed vorm te geven; data kunnen gebruikt worden als hulpmiddel bij vraagstukken in de samenleving, maar ook om gerichter om te gaan met beleidsdoelen en beleidsinsteken;
- informeert of het college nadenkt over een specifiek format en een paragraaf datagedreven analyse in raadsvoorstellen; wethouder **Wolthers** antwoordt dat dat in sommige gevallen het geval zal zijn, zoals een dashboard van de omgevingsfoto, die de raad beter in staat stelt om de controlerende taak uit te voeren;
    - de **ChristenUnie** gaat in op het aspect eigenaarschap van het programma en vraagt of er een projectleider komt; wethouder **Wolthers** bevestigt dat mensen met het programma aan de slag gaan en daarop sturing hebben.

Het **CDA**:
- wijst erop dat sommigen geen digitale vaardigheden hebben en vraagt hoe de wethouder projecten ziet die invloed kunnen hebben op de relatie tussen de gemeente en haar inwoners; wethouder **Wolthers** stelt dat participatie en interactie in sommige gevallen makkelijker worden, maar in andere gevallen ook niet, bijvoorbeeld omdat mensen niet digitaal onderlegd zijn; met een middel bereikt men doelgroepen en sommige doelgroepen moet men anders benaderen;
    - **Democraten Hilversum** informeert naar een aanvullende rol voor het stadspanel; wethouder **Wolthers** ziet die aanvullende rol zeker; er zijn ook ambtenaren die gesprekken met mensen in de stad kunnen voeren; data en toepassingen zijn dan hulpmiddelen;
    - de **PvdA** is benieuwd of er iemand is die kijkt naar de gebruiksvriendelijkheid van het platform Open Hilversum; wethouder **Wolthers** wil dat goed in de gaten houden en daarvoor zijn er ook capaciteit en communicatiemiddelen;
    - de **SP** vraagt de wethouder over de toegankelijkheid contact op te nemen met het Platform Gehandicapten en Chronisch Zieken Hilversum; wethouder **Wolthers** legt de link daar al mee.

GroenLinks:
- zag geen advies van het stadspanel; wethouder **Wolthers** laat weten dat het advies van het stadspanel in het stuk verwerkt is; contacten worden voortgezet bij de verdere uitwerking;

- informeert naar het advies van een stadspanel dat de commissie kan inzien; wethouder **Wolthers** beschikt niet over een advies op papier; wel wordt het stadspanel betrokken bij de verdere uitwerking als het gaat om ethiek of used cases;
    - de **PvdA** vraagt om uitleg waarom de bomenapp geen voorbeeld is van selection buyers; het gaat om het weergeven van incomplete data en daarmee een indruk wekken die niet helemaal de waarheid weergeeft; mevrouw **Visschedijk** weet dat er een inventarisatie is geweest in twee gebieden; wat is geïnventariseerd, is weergegeven, de status van een eventuele vervolginventarisatie weet zij niet;
    - de **PvdA** wijst op het risico om te beginnen bij een klein gebied, dat vervolgens openbaar toegankelijk te maken voor inwoners waarbij het niet duidelijk is dat je niet de complete data hebt; gevraagd wordt om uitleg dat in nieuwe experimenten er geen complete weergaven zijn om te voorkomen dat er geen juiste beelden van de werkelijkheid ontstaan; wethouder **Wolthers** gaat het om het beschikbaar stellen van data die er al zijn; wellicht moet men aangeven dat het gaat om data die tot dan toe beschikbaar zijn; de **PvdA** wijst erop dat dat nog niet gebeurt; mevrouw **Visschedijk** licht toe dat 'ethics by design' onderdeel van het werkproces is; ter toelichting kan zij daarop nog schriftelijk terugkomen.

De **ChristenUnie**:
- informeert naar de stand van zaken met betrekking tot het borgen van de ethische kant van de zaak; wethouder **Wolthers** antwoordt dat de ethische kant in de werkprocessen is geborgd en die kant wordt ook met het stadspanel verder vormgegeven.

Het **CDA**:
- is benieuwd hoe een meerkoppig monster wordt voorkomen; wethouder **Wolthers** maakt keuzes en beperkt zichzelf tot wat de gemeente aan kan; met de benoemde strategie in het stuk wordt ook heel bewust omgegaan; keuzes maken gebeurt met de 'dedicated' capaciteit en de strategie verwoord in het stuk; die hangt men aan de opgaven die men ziet in de stad;
- lijkt het dat er een schaap met vijf poten moet zijn, mensen die gewild zijn op de arbeidsmarkt; gevraagd wordt of de opgenomen bedragen bedoeld zijn om hen aan te trekken; wethouder **Wolthers** denkt dat wensen en bedragen realistisch zijn; zij wil kennis in de organisatie borgen, omdat die onlosmakelijk onderdeel is geworden van de samenleving.

De **SP**:
- hoorde dat mensen het bij Smart City lastig vonden om te zien wat hun taken waren, terwijl de raad weinig heeft gezien wat er gebeurt; gevraagd wordt hoe bij datagedreven werken wordt gezorgd dat het wel goed komt; wethouder **Wolthers** wijst op de vastgestelde strategie met scherper gemaakte keuzen.

5. Oordeelvorming Programma datagedreven sturing (0.54)

Woordvoerders
Fracties: Hart voor Hilversum: mw. R.W.C. Redmeijer; D66: M.J. den Boer; VVD: M.F. Vogel; GroenLinks: J. van Drogen; CDA: T.J. de Jong; ChristenUnie: mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; SP: G.C. Dunker; Leefbaar Hilversum:--; Hilversums Lokaal Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.

D66:
- merkt op dat de beschikbaarheid van alle relevante data helpt bij een betere besluitvorming en bij een efficiëntere bedrijfsvoering;
- vindt bij een aantal voorbeelden de term 'effectiviteit' betere passen dan 'efficiëntie';
- is van mening dat met het vaststellen van de uitgangspunten de gemeente een goede stap zet om de beschikbare en benodigde data effectief in te zetten en wil daarmee dan ook beginnen.

Hilversums Lokaal Belang:

- ziet wel degelijk het nut en de noodzaak van het datagedreven werken, met name hecht zij belang aan de maatschappelijke opbrengst;
- vraagt aandacht voor het zo laagdrempelig mogelijk maken van data, waartoe er wellicht een rol is voor de bibliotheek;
- vraagt ook aandacht voor het goed tackelen van het onderdeel privacy en wil daarom de raad vaker dan eenmaal per jaar laten informeren over het datagebruik in het kader van privacy.

GroenLinks:
- is blij dat de commissie spreekt over datagedreven sturing, waartoe het amendement ook bedoeld was;
- is van opvatting dat gemeentelijke beslissingen altijd door personen genomen moeten worden en niet op basis van data en algoritmes, vooral als het gaat over beslissingen over individuen;
- vindt de aandacht voor privacy goed en wil een steviger rol zien van het stadspanel;
- is blij dat de gemeente transparant zal zijn over de werking van algoritmes en sensoren en adviseert daartoe een mooi openbaar algoritmeregister te maken;
- is van mening dat de uitgangspuntennotitie nog onvoldoende de vraag beantwoordt wat de concrete opbrengsten zijn;
- is teleurgesteld over het niet voldoende smart omschrijven van de doelen.

De **SP**:
- wil in plaats van ‘datagedreven werken’ spreken over ‘datagestuurd werken’;
- vraagt zich af of de vermelde bedragen voldoende zijn, vooral de € 50.000,- voor communicatie, omdat daarin ook participatie moet zitten en nog niet helder is hoe de burger meegenomen kan worden;
- zou de doelstellingen beter geformuleerd willen zien, zodat er beter te evalueren is;
- vraagt beter naar de stakeholders en hun plek te kijken om zo transparant mogelijk te zijn richting iedereen wat de gegevens betreft, zodat helder is waar die zijn, wie ermee kan werken en wat er precies mee wordt gedaan.

Democraten Hilversum:
- vindt van buiten naar binnen werken de betere aanpak en adviseert daarom ook gebruik te maken van het stadspanel, als onafhankelijk adviesorgaan ingesteld voor Smart City, dat ook let op dataveiligheid, privacy en inclusiviteit;
- wil adviezen van het stadspanel als schriftelijke adviezen laten publiceren;
- adviseert het college gebruik te maken van de fair-principes en komt daarop terug in vragen;
- is niet overtuigd van alle pluspunten in het stuk, zoals het versneld realiseren van woningen door het in beeld brengen van de plancapaciteit; die plancapaciteit staat namelijk per gemeente al op de website van de provincie Noord-Holland;
- mist in de startnotitie de balans tussen sterkte en kansen die datagedreven werken biedt versus de mogelijke zwakten en bedreigingen die met datagedreven werken kunnen samenhangen, bijvoorbeeld het uit het oog verliezen van de menselijke maat en privacyvermindering van de inclusiviteit;
- vindt de kosten en mogelijke besparingen nog onvoldoende uitgewerkt;
- wenst het college voor het overige succes met de verdere uitwerking conform haar adviezen.

De **VVD**:
- is gerustgesteld door het antwoord van de wethouder dat de raad gaat leren met het goed interpreteren en gebruiken van data voor het nemen van belangrijke besluiten;
- worstelt nog met de effectiviteit en efficiency; effectiever worden betekent naar de mening van de fractie ook efficiency en lagere kosten behalen;
- pleit voor evaluatie na een tot twee jaar en nagaan wat het programma heeft bijgedragen aan een betere, efficiëntere en effectievere bedrijfsvoering.

Het **CDA**:

- stelt dat data de mogelijkheid hebben om de kloof tussen inwoners en de overheid te verkleinen en lijkt het heel goed dat de gemeente daarin stappen zet, zowel door het stellen van kaders als het maken van een fundament;
- ziet nog een zoektocht naar de balans tussen het fundament en individuele voorbeelden waarin data toe te passen zijn, wat haar ook een groot risico lijkt; wellicht moetend die twee gesplitst worden zodat elk een zelfstandige en prominente plaats krijgt;
- leert de les dat voorafgaand aan een programma de doelstellingen smart worden geformuleerd; ook de raad moet tevoren kaders stellen en doelstellingen bepalen;
- adviseert het college te komen met smart geformuleerde doelstellingen, zodat een goede evaluatie van het programma als geheel mogelijk is;
- vraagt aandacht voor alle inwoners mee te nemen, zodat mensen zonder digitale vaardigheden niet achterop gaan lopen en dat er geen kloof ontstaat tussen koplopers en volgers.

De **ChristenUnie**:
- vindt het goed uitgebreid over het onderwerp te hebben gesproken;
- vindt uitgangspunten prima, maar wil die in het uitvoeringsprogramma nog veel concreter laten maken;
- denkt dat de kosten zeer onzeker zijn, zodat goed moet worden gekeken of alles wel in de € 400.000,- zit;
- wil graag goed op de hoogte van het vervolg worden gehouden en vraagt hoe dat het vervolg er in het besluitvormingsproces eruit zal zien.

Hart voor Hilversum:
- wil de inwoner en de mens centraal laten staan en datagedreven sturing ondersteunend laten zijn om te komen tot betere beleidsplannen;
- omarmt data in de huidige tijd, maar wil inzicht in de smart doelstellingen en opbrengsten qua beter beleid; de fractie vraagt hoe het college de raad hierin meeneemt;
- wenst het college veel succes en hoopt nog vaak over het onderwerp te spreken.

De **PvdA**:
- is blij met de voorliggende eerste stap om meer naar een gestructureerde manier van werken in Hilversum te gaan, evenals de grote conclusie dat vanwege het nog niet zo goed weten de juiste kennis in huis te halen is;
- is het eens met de gemaakte opmerking over de menselijke maat; data zijn altijd een beeld van de meerderheid, maar rekening moet ook worden gehouden met de uitzonderingen;
- waarschuwt voor het door het gezegde door Mark Twain: ‘Lies, damned lies and statistics’; als je niet oppast kun je met data de verkeerde kant opgaan doordat je te veel gaat vertrouwen op wat je wel hebt of makkelijk beschikbaar is, zonder de context en conclusies goed in de gaten te houden;
- constateert dat ethics by design nog niet gebeurt en hoopt dat bij de uitvoering van het programma het dagelijkse doen echte aandacht gaat krijgen;
- vindt € 50.000,- niet voldoende om te communiceren naar burgers, burgerparticipatie mee te nemen en te zorgen dat het gepubliceerde echt toegankelijk is en makkelijk in is te zien, zodat daarnaar nog eens gekeken moet worden;
- vindt het college in het algemeen wel de goede richting opgaan.

Wethouder **Wolthers**:
- heeft van de fracties vooral heel bruikbare adviezen gehoord, waarmee zij verder kan;
- komt op het programma datagedreven sturing vooral in de jaarstukken terug; het gaat dan om de programmaverantwoording; toepassingen komen ook in andere stukken aan bod bij een inzet voor een bepaald beleidsdoel;
- licht toe € 50.000,- deels voor communicatie bedoeld is en voor ‘old school’ communicatie ook een ander budget beschikbaar is.

De **voorzitter**:

- adviseert Democraten Hilversum de technische vragen goed voor de ambtelijke ondersteuning op te schrijven.

6. Beeldvorming Verordening onderwijshuisvesting (1.21)

Woordvoerders:
Fracties: Hart voor Hilversum: H. Koç; D66: mw. M.D. Groesz; VVD: T.R. Westerneng; GroenLinks: mw. M.H.A. Remmers; CDA: A. Yorulmaz; ChristenUnie: mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; SP: J.P. Otto; Leefbaar Hilversum: --; Hilversums Lokaal Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.
College: mw. A.J. Wolthers, wethouder
Ambtelijke ondersteuning: D. Ligter.

De **SP**:
- vraagt of met de beschikbare bedragen minder vierkante meters zullen kunnen worden gebouwd; wethouder **Wolthers** zegt dat dat niet zo is; het vastgestelde Integraal Huivestings Plan onderwijs (IHP) is leidend voor alle opgaven op het gebied van de op stapel staande projecten onderwijshuisvesting; de verordening moest aan de hand van het IHP worden aangepast; de verordening ziet met name op aanvragen die los van het IHP worden ingediend en dan is de verordening het kader waarop men kan terugvallen; het klopt dus niet dat de bedragen anders worden dan in het IHP geraamd;
- vraagt wat dan wel wordt betaald en hoeveel daarvoor jaarlijks staat; wethouder **Wolthers** verwijst daarvoor naar het IHP.

Democraten Hilversum:
- vraagt wat met ‘grotendeels draagvlak’ ten aanzien van aantallen scholen en eventueel resterende pijnpunten is bedoeld; wethouder **Wolthers** voert zeer regelmatig overleg met de schoolbesturen, die meermaals in de gelegenheid zijn gesteld om te reageren; opmerkingen van schoolbesturen heeft het college een plek weten te geven, waardoor de verordening op een aantal kleine puntjes na net iets anders is vormgegeven.

GroenLinks:
- wil graag horen hoe de wethouder kijkt naar het bestuursakkoord PO voor drie maal per week 45 minuten bewegingsonderwijs en als meer PO-scholen dat streven willen realiseren; wethouder **Wolthers** heeft daarover dan een gesprek, bijvoorbeeld over de bestaande capaciteit en bewegingsonderwijs in de buitenlucht;
- vraagt de wethouder het onderwerp in het eerstvolgende overleg met de schoolbesturen te agenderen, zodat in de notulen daarvan te lezen is of scholen te maken hebben met krapte of kunnen leven met de huidige capaciteit; wethouder **Wolthers** vindt dat prima.
    - de **VVD** vraagt op welk streven voor beweegonderwijs van drie maal 45 minuten GroenLinks doelt; **GroenLinks** doelt op het bestuursakkoord tussen de sector PO en de VNG in het kader van het meer laten bewegen van jonge leerlingen; de praktijk is weerbarstiger en het PO komt niet altijd toe aan twee maal 45 minuten bewegingsonderwijs per week;
    - de **VVD** herinnert aan de in 2020 raadsbreed aangenomen motie om de beweegambitie met de scholen concreet te maken, welke motie is afgedaan met een NPO-brief, die echter slechts over een deel van de scholen gaat; wethouder **Wolthers** bevestigt dat de wet inderdaad 2 maal 45 minuten bewegingsonderwijs vermeldt; de NPO geeft invulling aan de besteding van NPO-middelen, wat voor een deel sport is.
    - **D66** ziet dat voor een speelzaal in het basisonderwijs is gerekend met een omvang van 90 m², terwijl in een bijlage staat dat de capaciteit van een basisschool mag worden verhoogd met 90 m² als er geen speelzaal aanwezig is; niet vermeld is dat uitbreiding met 90 m² een speelzaal moet betreffen; wellicht is het mogelijk om die speelzaal wel af te dwingen; wethouder **Wolthers** vermeldt de strekking dat die 90 m² betrekking heeft op een speelzaal; de heer **Ligter** vult aan dat elke basisschool recht heeft op een speelzaal voor de groepen 1 en 2; sommige scholen hebben daarover niet de

beschikking en zij maken gebruik van de gemeentelijke gymzaal; de gemeente telt dan fictief 90 m² vierkante meter op bij dat onderwijsgebouw;
- **D66** vraagt of een school niet wordt aangemoedigd om te investeren in een eigen gymzaal in geval een gymzaal zich niet op eigen terrein van de school bevindt, omdat men dan een grotere oppervlakte krijgt en dus meer leerlingen mag aannemen, wat de school meer oplevert, wat dan ten koste gaat van het bewegingsonderwijs van de groepen 1 en 2; wethouder **Wolthers** stelt dat D66 volgens de letter gelijk kan hebben, maar zij kent geen enkele school die niet aan bewegingsonderwijs doet voor de klassen die er zijn; de heer **Ligter** voegt toe dat bewegingsonderwijs moet gegeven worden en de school daarin geen keuze heeft.

Hilversums Lokaal Belang:
- informeert naar draagvlak voor de verordening onder de schoolbesturen; wethouder **Wolthers** beschikt over dat draagvlak op een klein punt na, waarover het eigen standpunt van het college is verwerkt;
- vraagt wanneer er duidelijkheid is over de berekening van de vierkante meters voor het vmbo en waarom de actualisatie niet kan wachten totdat die duidlelijkheid er is; de heer **Ligter** legt uit dat de VNG voor vmbo-profielen een andere berekening heeft opgesteld; wanneer de VNG komt met een verheldering is nog niet duidelijk; mogelijk komt er in 2023 een wijziging van de verordening; gezien de vele ontwikkelingen in onderwijsland en de ambities omtrent het IHP is de verordening toch nu al gewijzigd.
  - **Hart voor Hilversum** is benieuwd of de punten van de schoolbesturen die een reactie hebben gegeven zijn afgedaan; wethouder **Wolthers** antwoordt dat die punten zijn doorgesproken en is gemotiveerd waarom van kleine punten is afgeweken; in het algemeen is de reactie van de gemeente bevredigend voor de schoolbesturen; aangegeven is waarom toch is gekozen om het anders te doen; met name gaat het over dingen die buiten het IHP worden aangedragen; extra aanvragen moeten volgens de verordening behandeld worden;
  - **Hart voor Hilversum** informeert of de modelverordening van de VNG in grote lijnen maatwerk belemmert of beperkt; wethouder **Wolthers** zegt dat niet; de verordening regelt dat het IHP is ingebed en extra vragen volgens de verordening kunnen worden afgedaan; de verordening volgt grotendeels de VNG-modelverordening.

De **PvdA**:
- heeft gevraagd welke gevolgen het loslaten van de maximumverwijsafstand heeft en denkt dat die vraag niet goed is begrepen, omdat is geantwoord over het überhaupt doorverwijzen naar andere scholen bij leegstand aldaar, zodat zij die vraag wil herhalen en verhelderen;
- merkt op dat in de nieuwe verordening de maximum verwijsafstand van 2 kilometer wordt losgelaten, wanneer wordt verwezen naar een andere school waar leegstand is; gevraagd wordt of met scholen is gesproken over de gevolgen voor de hoeveelheid fietsbewegingen die ’s ochtends in Hilversum moet plaatsvinden; wethouder **Wolthers** heeft dat gedaan en daarvan is gezegd dat die fietsbewegingen te doen zijn en reëel zijn;
- vraagt of momenteel veel verwezen wordt naar andere scholen met leegstand; wethouder **Wolthers** antwoordt dat dat op dit moment niet veel gebeurt; de heer **Ligter** beaamt dat dat bij het VO niet gebeurt.

Het **CDA**:
- informeert waarop de verhoging van de extra onderwijscapaciteit van 5,03 naar 7,35 m² per leerling voor de taalschool is gebaseerd; wethouder **Wolthers** antwoordt dat die vierkante metermetrage behoort bij het onderwijs zoals de taalschool die geeft;
- wil toegelicht hebben waarom niet eerst op het IHP is gewacht om de verordening te wijzigen; wethouder **Wolthers** antwoordt dat voor het IHP een traject met schoolbesturen is doorlopen met als resultaat een meerjarig investeringsprogramma van zestien jaar; daarin zit dynamiek en er zijn ontwikkelingen die op een andere manier vormgegeven moeten worden, waarvoor

de verordening bedoeld is; de verordening is de juridische verankering van het IHP en de wettelijke wijziging.

- de **VVD** vraagt om uitleg waarom voor het taalonderwijs het aantal vierkante meters per kind moet stijgen; wethouder **Wolthers** legt uit dat het te maken heeft met de gewijzigde vierkante meters toegekend aan de taalschool; de heer **Ligter** vult aan dat de begeleiding in de taalschool vrij intens is, waardoor kinderen in kleinere klasjes van 15 kinderen zitten; dat wordt nu in de verordening geëffectueerd;
- de **VVD** vraagt voor de toekomst voor de taalschool kleinere lokalen te maken; wethouder **Wolthers** geeft via de verordening nu aan hoe het taalonderwijs eruit ziet;
- de **PvdA** lijkt het logisch voor kleinere klassen relatief meer ruimte nodig te hebben; wethouder **Wolthers** reageert dat de benodigde grotere ruimte ligt aan het type onderwijs; ook in het speciaal onderwijs is het aantal benodigde vierkante meters hoger.

De **ChristenUnie**:

- ziet monumenten niet terug in de nieuwe verordening en vraagt of dat klopt; wethouder **Wolthers** bevestigt dat dat klopt; in het IHP is wel expliciet behoorlijk wat over monumenten opgenomen;
- begrijpt dat expliciete borging van zaken in het IHP staat die niet in de verordening vermeld hoeven te worden; wethouder **Wolthers** licht toe dat in het IHP beleidsvoornemens voor monumenten zijn vastgesteld en de verordening een kapstok is voor wat er verder op de gemeente af zou kunnen komen.

De **PvdA**:

- is benieuwd of met scholen is gesproken over de ruimte voor de speelpleinen en aanvullende zaken, zoals verharding of inrichting daarvan; wethouder **Wolthers** heeft in het kader van de verordening niet gesproken met scholen over het aantal vierkante meters voor speelpleinen, ook vanwege de beperkte ruimte; wel is erover gesproken dat verharding kan worden vervangen door ander materiaal, zoals groen.

GroenLinks:

- vraagt om een update wat betreft de afspraak met schoolbesturen om een duurzaam meerjarenonderhoudsplan te maken; wethouder **Wolthers** antwoordt dat kennis en kunde tussen schoolbesturen wordt geprobeerd uit te wisselen; bezien wordt of ventilatiemaatregelen te combineren zijn met een duurzaamheidsslag; geprobeerd wordt duurzame cases uit te wisselen, zodat scholen daartoe overgaan; dat verloopt nog niet heel snel.

De **VVD**:

- vraagt of er PO- of VO-scholen zijn waar de afstand tussen de les- en beweeglocatie ongewenst groot is; wethouder **Wolthers** stelt dat verordeningsgrenzen wel eens als niet wenselijk worden ervaren; sommige scholen vinden dat ze te veel tijd kwijt zijn met naar de beweeglocatie te gaan, maar die afstand voldoet dan wel aan de verordening.

7. Oordeelvorming Verordening onderwijshuisvesting (1.59)

Woordvoerders:
Fracties: Hart voor Hilversum: H. Koç; D66: mw. M.D. Groesz; VVD: T.R. Westerneng; GroenLinks: mw. M.H.A. Remmers; CDA: A. Yorulmaz; ChristenUnie: mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; SP:J.P. Otto; Leefbaar Hilversum: --; Hilversums Lokaal Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.

De **VVD**:

- vraagt waarom niet is overwogen om de afstand in de verordening tussen de beweeg- en de leslocatie te verkleinen als die door sommige scholen als ongewenst wordt gezien;
- is van mening dat het heel goed was geweest als de wethouder met scholen tot een visie op bewegen was gekomen, welke visie in de verordening opgenomen had kunnen worden;

- neemt aan dat ventilatie en frisse scholen niet in de verordening thuishoren, maar in het IHP.

Democraten Hilversum:
- ziet dat wijzigingen helder in beeld zijn gebracht en vindt de wijze van presentatie daarvan fijn.

GroenLinks:
- is blij met de link met het IHP, op welk gebied de gemeente heel ambitieus is;
- vindt 3 m² per leerling voor het buitenplein minimaal;
- wenst afspraken te maken over een maximaal aantal leerlingen per school in verband met het voorkomen van leegstand elders.

Hilversums Lokaal Belang:
- vindt het fijn dat het stuk nu voorligt, evenals de link met het IHP.

De **PvdA**:
- is blij met een aantal verruimingen in de verordening;
- sluit zich aan bij de VVD wat betreft wat betreft de afstand tussen de les- en beweeglocatie;
- betreurt het dat het op overeenstemming gericht overleg niet tot overeenstemming heeft geleid en niet echt actief is gepoogd tot die overeenstemming te komen.

De **SP**:
- sluit zich redelijk aan bij wat al is gezegd;
- vindt verwijsafstanden voor het basisonderwijs best groot en qua verkeersveiligheid een risico;
- verwacht dat ventilatie zal worden geborgd in landelijke richtlijnen en maakt zich daarover dan ook niet te veel zorgen;
- beschouwt het voorstel als een hamerstuk.

De **ChristenUnie**:
- wil heel zorgvuldig omgaan met verwijsafstanden, maar wijst erop dat een eindje fietsen ook wel gezond is.

Hart voor Hilversum:
- steunt het voorliggende voorstel, ook vanwege draagvlak daarvoor bij de schoolbesturen.

D66:
- beschouwt het voorstel eveneens als een hamerstuk.

Het **CDA**:
- meent dat verwijsafstanden proportioneel moeten zijn, maar bewegen in verband daarmee ook niet slecht is;
- adviseert positief zonder debat.

Wethouder **Wolthers**:
- heeft de afstanden niet verkleind, omdat het gaat om standaardafstanden; soms lukt het niet afstanden zo klein mogelijk te houden; de **SP** vraagt of het college bij een verwijzing van een locatie verder weg bereid is uit verkeersveiligheidsoverwegingen pendelbussen in te zetten; wethouder **Wolthers** verklaart zich daartoe niet bereid;
- heeft onlangs gestelde vragen over de omgang met ventilatie op scholen reeds beantwoord gekregen;
- heeft wel een proces doorlopen met meerdere keren overleg met schoolbesturen, waarin veel energie is gestoken;
- wil de IHP-richtlijnen zo goed mogelijk aanhouden;
- stelt dat er een degelijke kapstok voorligt voor het IHP en andere aanvragen.

Advisering aan de raad
De **PvdA** maakt een voorbehoud zonder debat.

Hart voor Hilversum, de **ChristenUnie,** het **CDA,** de **VVD, Democraten Hilversum,** de **SP, GroenLinks, Hilversums Lokaal Belang** en **D66** adviseren positief zonder debat.

8. Beeldvorming Technische wijziging gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningsschap Tomingroep (2.14)
Woordvoerders:
Fracties: Hart voor Hilversum: mw. R.W.C. Redmeijer; D66: M.J. den Boer; VVD: T.R. Westerneng; GroenLinks: mw. M.H.A. Remmers; CDA: A. Yorulmaz; ChristenUnie: mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; SP: J.P. Otto; Leefbaar Hilversum:--; Hilversums Lokaal Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.
College: mw. A.J. Wolthers, wethouder.

De **PvdA**:
- vraagt of het verboden is om een agenda op de website te publiceren; wethouder **Wolthers** zegt van niet; het gaat om een uitvoering conform de Gemeentewet;
- informeert of publicatie van een agenda op de website toegankelijker is; wethouder **Wolthers** bevestigt dat, maar een agenda wordt niet of nauwelijks opgevraagd; zij kan navragen bij de Tomingroep of er behoefte is aan publicatie van de agenda op de website.
    - de **SP** vraagt of de stukken wel gepubliceerd worden als daaraan behoefte is; wethouder **Wolthers** zal dat navragen;
    - **Hart voor Hilversum** vraagt waarom stukken niet op de website gepubliceerd zouden kunnen worden; wethouder **Wolthers** gaat de Tomingroep zeggen graag te hebben de agendastukken op de website te publiceren.

9. Oordeelvorming Technische wijziging gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningsschap Tomingroep (2.19)
Woordvoerders:
Fracties: Hart voor Hilversum: mw. R.W.C. Redmeijer; D66: M.J. den Boer; VVD: T.R. Westerneng; GroenLinks: mw. M.H.A. Remmers; CDA: A. Yorulmaz; ChristenUnie: mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt; PvdA: mw. F.F. van Drooge; SP: J.P. Otto; Leefbaar Hilversum:--; Hilversums Lokaal Belang: mw. H. Bijl; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.
College: mw. A.J. Wolthers, wethouder.

D66:
- vindt de wijziging puur technisch van aard.

Hilversums Lokaal Belang:
- staat positief tegenover de technische wijzigingen.

De **PvdA**:
- raadt ten stelligste aan om de agenda op de website te blijven publiceren en de gemeenschappelijke regeling op dat punt niet te wijzigen; zij laat het afhangen van het antwoord van de wethouder of van een latere schriftelijke toelichting of dat ook nodig is.

Hart voor Hilversum:
- hoort klachten vanuit de Tomingroep en gebruikers en kondigt daarover binnenkort vragen aan;
- wacht het antwoord van de wethouder af omtrent publicatie van agenda's en stukken.

De **SP**:
- gaat akkoord met de technische wijzigingen;
- vindt het goed als stukken openbaar toegankelijk zijn.

Advisering aan de raad
Alle fracties vinden het voorstel rijp voor de raad.

Hart voor Hilversum maakt een voorbehoud.

De **PvdA** en de **SP** maken een voorbehoud zonder debat.

De andere aanwezige fracties adviseren positief.

De **voorzitter** verzoekt Hart voor Hilversum en de PvdA de voorzitter van de raad voorafgaande aan de raadsvergadering aan te geven of zij agendering met of zonder debat willen en sluit de vergadering om 22.25 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraadsvergadering van 9 maart 2022.
De griffier, De voorzitter,

P.M.H. van Ruitenbeek. P.I. Broertjes.